

Společné stanovisko k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění zákona č. 178/2018 Sb.

- Níže podepsané organizace považují ústavně chráněnou svobodu projevu a právo na šíření a přijímání informací za klíčovou hodnotu demokratické společnosti, a proto se staví proti všem iniciativám, které by tuto svobodu mohly omezit, nebo by mohly vést k přímé či nepřímé diskriminaci legitimních názorů.
- Evropská unie reflektuje obavy předkladatelů zákona ve vlastní legislativní iniciativě, kterou představila v prosinci 2020. Akt o digitálních službách (Digital Services Act, 2020/0361/COD) směřuje ke zdokonalení mechanismů, na jejichž základě se odstraňuje nezákonný obsah a které zajišťují účinnou ochranu základních práv uživatelů v online prostředí, včetně práva na svobodu projevu. Akt přináší mimo jiné i možnost uživatele napadnout rozhodnutí platformou ohledně moderování obsahu.
- Obvyklým znakem nejrozšířenějších sociálních sítí a elektronických platform je mezinárodní prvek. Navrhovaná úprava tak bude jen obtížně vymahatelná vůči subjektům, na které dle důvodové zprávy primárně cílí. Současně však přinese značnou regulatorní zátěž pro české společnosti, aniž by přitom došlo k naplnění veřejného zájmu, který je předkladateli sledován.
- Návrh obsahuje významově nejasné formulace. Například není zřejmé, jaká témata by spadala pod „důležité otázky veřejného zájmu“, ani v jakém časovém kontextu by měl být význam takových otázek hodnocen, respektive dle jakých kritérií. Stejně tak není jasné, co zakládá „hrubý rozpor s trestními předpisy, mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, nebo s dobrými mravy“, ani jak intenzitu rozporu posuzovat. Takový přístup je v rozporu se základní zásadou trestního práva nullum crimen sine lege certa, kdy jednání zakázané trestním právem musí být vyjádřeno přesně, určitě, srozumitelně, aby jednáající neměl pochybnosti, kdy se jeho jednání stává trestným. Přijetí návrhu by proto vedlo k značné právní nejistotě u provozovatelů a správců veřejných sociálních sítí, stejně jako u poskytovatelů vydavatelského obsahu dostupného v tištěné či elektronické podobě, provozovatelů webových zpravodajských serverů apod.
- Zavedení zvláštní kategorie obsahu, jehož znepřístupnění je kriminalizováno, ačkoli obsah může být v rozporu s právním řádem „v intenzitě nižší než hrubé“ je problematické. Ponecháním takového obsahu by mohl provozovatel služby porušit povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů. Pokud by byl například posuzovaný obsah v rozporu s § 355 Zákona č. 40/2009 Sb. trestního zákona (Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob), mohla by být teoreticky dovozena trestněprávní odpovědnost poskytovatele služby nejen za znepřístupnění obsahu (dle navrhované úpravy), ale i za jeho ponechání (dle § 355 TZ). Obdobně by mohla být dovozena soukromoprávní odpovědnost poskytovatele služby za urážlivé komentáře na jím provozovaném diskusním fóru, přestože by ho dle návrhu nemohl dostatečně moderovat. Znepřístupnění obsahu je totiž jedním z předpokladů pro zbavení provozovatele služby odpovědnosti dle § 5 Zákona č. 480/2004 Sb. o některých službách

informační společnosti, stejně jako dle rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Delfi AS proti Estonsku (rozsudek ze dne 16. 6. 2015).

- Vzhledem k tomu, že Evropské legislativní i nelegislativní akty usilují o regulaci, případně koregulaci či samoregulaci související s bojem proti dezinformacím, navržená národní úprava by mohla vést k postihům za dodržování evropských předpisů či samoregulačních mechanismů.
- Dle gramatické interpretace brání navržená úprava provozu tematicky zaměřených platforem, s více než sto tisíci registrovanými uživateli, u nichž provozovatel nemá zájem o obsah týkající se „důležitých otázek veřejného zájmu“. Výkon takové podnikatelské činnosti je však chráněn čl. 26 Listiny základních práv a svobod.
- Zvolené metody navrhované národní regulace tak považujeme za nevhodné k dosažení deklarovaného cíle a s ohledem na výše uvedené považujeme za nezbytné, aby byl dán přednostně prostor k řádnému projednání a přijetí legislativního návrhu 2020/0361/COD (Akt o digitálních službách, Digital Services Act).

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

SDRUŽENÍ
PRO INTERNETOVÝ
ROZVOJ

UNIE VYDAVATELŮ
DENÍKY | ČASOPISY | INTERNET